

13.04.2026

Metsaveotee rajamine väärtuslikule maastikule, matkarajale ja pärandkultuuriobjektile

Lp. Riigimetsa Majandamise Keskus

Pöördume Teie poole seoses RMK poolt kavandatava Esna teede projektiga, mille raames on plaanis rajada Järva valda Esna külla riigile kuuluvale Kauri kinnistule metsa väljaveoks uus tee ning kasutada selle teenindamiseks Järva valla omandis olevat Öötlä külla jäävat Raudtee teed Vodja-Esna lõigul. Projekt vajab kõrgendatud tähelepanu ja alterantiivide kaalumist, kuna Raudtee tee on kitsarööpmelise raudtee tammina pärandkultuuriobjekt ning Järva valla üldplaneeringu kohaselt väärtuslik maastik, kus asub matkarada.

Järgnevas kirjas selgitame projektiga seonduvaid asjaolusid ja soovime RMK poolset süvenemist ning tagasisidet lahenduste leidmiseks.

1. Projekti kujunemine ja senised tegevused

RMK pöördus 6.10.2025 Järva valla poole selgitusega, et riigil on soov majandada metsa kinnistul Väätsa metskond 83 (katastritunnus 28801:003:0055), kuid kuna sellele puudub optimaalne juurdepääs, kavandatakse selle tagamiseks uue tee rajamist Kauri kinnistule (katastritunnus 28801:003:0087) ning Raudtee tee (katastritunnus 28801:001:0206) uuendamist kuni Anna–Peetri–Huuksi riigiteeni.

Pöördumises kirjeldati kavandatavaid töid kui tee „uuendamist“, mille käigus:

- uuendatakse kruusakattega teekate,
- raiutakse teeäärne võsa,
- vajadusel rajatakse teekraavid või nõvad.¹

29.10.2025 kooskõlastas Järva Vallavalitsus Raudtee tee uuendamise kavatsuse, seades järgmised tingimused:

- tagada juurdepääs teega piirnevatele kinnistutele;
- tagada asustatud kinnistutele sõiduautoga ligipääs ka tööde ajal;
- vallale kuuluvalt kinnistult raiutav materjal virnastada ja üle anda;
- lahendada tee nimetamise küsimus;
- paigaldada tööde kohta infotahvlid.

---

¹Suusõnalises vestluses täpsustati RMK ja valla poolt Raudtee teega piirneva Oleski talu omanikele, et teed ka laiendatakse ja tehakse möödasõidu “taskud”.

Kooskõlastuse tingimused käsitlesid seega peamiselt tehnilisi ja korralduslikke küsimusi (juurdepääs, materjal, tööde korraldus), kuid ei arvestanud asjaoluga, et Raudtee tee näol on tegu väärtuslikul maastikul asuva pärandkultuuriobjekti ja matkarajaga, mille säilimine metsaveoteed rajades võib sattuda kahtluse alla.

Kooskõlastuse tingimused ei arvestanud täpsemalt:

- Raudtee teele [Järva valla üldplaneeringus](#) ja [Järva maakonnaplaneeringus](#) antud staatust väärtusliku maastiku ja maakondliku tähtsusega matkarajana;
- Järva valla üldplaneeringu p 11.1 kohast kohustust arvestada väärtuslikul maastikul teede rekonstrueerimise puhul projekteerimisel maastiku väärtustega¹;
- ala funktsiooni puhke- ja virgestusalana;
- võimalikku mõju kitsarööpmelise raudtee teele kui [pärandkultuuri objektile](#)
- ega vajadust säilitada olemasolev maastikuline ja ruumiline terviklikkus.

Oluline on märkida, et Järva valla üldplaneering kehtestati 2026. aasta alguses, st väga lühikese aja jooksul pärast nimetatud kooskõlastuse andmist. Seetõttu pidanuks vallal kooskõlastuse andmise hetkel olema kindlasti juba teadmine üldplaneeringu sisust ning selles sätestatud tingimustest, sh Raudtee tee määratlemisest väärtusliku maastiku ja matkarajana. Samas oli ka varasemalt alal kehtinud Kareda valla üldplaneeringus kõnealune raudteelõik määratud perspektiivse kergliiklustee ja matkarajana ning nähtud ette kasutamiseks turismi eesmärgil.

Võimalik, et ala väärtustele lihtsalt unustati inimliku eksimuse tõttu tähelepanu pöörata. Sõltumata selle põhjustest on aga selge, et senises kooskõlastusprotsessis ei ole hinnatud kavandatava tegevuse vastavust Järva valla üldplaneeringule ega arvestatud selle eesmärkidega.

Kuivõrd RMK on korraldamas Väätsa metskond nr 83 kinnistule ligipääsu rajamisega seotud projekteerimistöid, palume seda tehes tagada üldplaneeringu alusel hoitavate väärtuste säilimine. Ühtlasi soovime, et Te selgitaksite alternatiive kaaludes välja, millised on minimaalsed vajalikud tööd, mis võimaldaksid anda teele metsaveotee funktsiooni, kuid säilitaksid seejuures maksimaalselt Raudtee tee senise ilme ja tunnused väärtusliku maastiku, matkaraja ja pärandkultuuriobjektina.

2. Ehitusloakohustus ja projekteerimistingimuste nõue

Esna teede projekti puhul on RMK küsinud Raudtee tee osas Järva vallalt kui tee omanikult kavandatavale tegevusele kooskõlastust ja tingimusi, kuid selle asjaajamise õiguslik alus on jäänud ebaselgeks.

Arvestades kavandatava tegevuse iseloomu – uue metsatee rajamine Kauri kinnistule ning olemasoleva Raudtee tee võimalik laiendamine ja kasutusotstarbe muutmine metsaveoteeks – ei ole tegemist pelgalt olemasoleva tee samaväärse osa asendamisega, vaid tee rekonstrueerimise ja osaliselt uue tee rajamisega.

Ehitusseadustiku lisa 1 kohaselt on ehitusloakohustuslik muu hulgas avalikult kasutatava tee rajamine, ümberehitamine ja laiendamine. Ehitusluba ei ole nõutav üksnes juhul, kui toimub olemasoleva osa asendamine samaväärsega.

Käesoleval hetkel pole lõplikult selge, millises ulatuses ja milliste tehniliste lahendustega töid tegelikult kavandatakse. Esialgsetest nõvade ja kraavide rajamise, tee laiemaks lükkamise ja möödumiskohtade ehitamise plaanist loobus RMK suusõnaliselt 6. aprillil 2026 Järva valla poolt Öötla mõisas korraldatud koosolekul. Sellest hoolimata ei ole võimalik hinnata, kas kavandatav tegevus oleks kooskõlas Järva valla üldplaneeringuga, sest nagu juba eelnevalt märkisime, ei ole vald seni sätestanud projekteerimisel arvestamiseks vajalikke tingimusi väärtusliku maastiku, matkaraja ning pärandkultuuri väärtuse säilitamiseks.

Rõhutada tuleb sedagi, Ehitusseadustiku § 99 lg 1 kohaselt on ehitusloakohustusliku tee ehitusprojekti koostamiseks nõutavad projekteerimistingimused, kui planeeringuga ei ole tee asukoht täpselt määratud. Projekt „Esna teed“ hõlmab:

- uue tee rajamist Kauri kinnistule, mida kehtiv üldplaneering ei kajasta;
- olemasoleva Raudtee tee olulist laiendamist ja funktsioonimuutust;
- nende kasutamist ühtse terviklahendusena metsaveoks.

Sellest tulenevalt oleme seisukohal, et antud juhul on projekteerimistingimuste väljastamine enne ehitusprojekti koostamist nõutav. Meile teadaolevalt ei ole RMK taotlenud Järva vallalt projekteerimistingimusi Ehitusseadustiku § 99 lg 1 tähenduses. Samuti on senise info kohaselt plaanis uus tee rajada ning Raudtee tee rekonstrueerida ilma ehitusloata.

Arvestades eeltoodut, võib seline menetluskäik olla vastuolus Ehitusseadustikus sätestatud nõuetega. Soovime selles küsimuses ka Teie poolset hinnangut.

3.Alternatiivsete lahenduste kaalumine

RMK kirjavahetusest Järva vallaga nähtub, et alternatiivseid trasse on käsitletud eelkõige kulupõhiselt:

- eelistatakse riigimaad, kuna see on odavam ja kiirem;
- põhjapoolne variant jäeti kõrvale kohalike elanike vastuseisu tõttu;
- lõunapoolset varianti peetakse kulukaks maa omandamise ja uue tee rajamise vajaduse tõttu.

Samas ei ole erinevate variantide kohta dokumenteeritud tasuvusarvutusi ega võrdlevat analüüsi esitatud. Peame seda aga kindlasti vajalikuks, et valikud oleksid läbipaistvad ja arusaadavad. Seejuures juhime tähelepanu, et ka RMK poolt esmalt eelistatud lahendus sisaldab:

- vähemalt 500–600 m uue tee rajamist Kauri kinnistule,
- Raudtee tee uuendamist.

Seega eeldab ka see variant uue infrastruktuuri rajamist. Samuti on oluline märkida, et Kauri kinnistule kavandatav tee rajatakse väärtusliku põllumaa staatusega põllumajandusmaale, mis ei ole maakasutuslikus mõttes kõige parem lahendus ja toob kaasa täiendava keskkonnamõju.

6. aprillil 2026 Öötla mõisas toimunud avalikul koosolekul avaldasid RMK esindajad suuliselt valmisolekut kaaluda Esna teede projekti kõrval ka teisi alternatiive. Juhul kui siiski pöörduakse tagasi Esna teede projekti juurde, on vajalik teha valik kirjaliku kaalutusotsusena koos võrdleva analüüsiga erinevate lahendusvariantide kohta, milles on arvesse võetud lisaks majanduslikele kaalutlustele ka keskkonnamõjud (mh Kauri kinnistule kavandatava tee rajamisega kaasnev mõju), samuti mõjud avalikus kasutuses olevale matkarajale ning väärtusliku maastiku ja pärandkultuuriobjekti säilimisele.

4. Ettepanek tervikkava koostamise algatamiseks

6. aprillil 2026 toimunud koosolekul selgus, et RMK-l puudub Riigimetsa tervikkava Järva vallas. Teeme ettepaneku sellise tervikkava koostamine Järva vallas algatada. Kavas saab määratleda nn kogukonnametsad (varasemad kõrgendatud avaliku huviga metsad), planeerida nende majandamist ning lahendada ka sellised metsateede küsimused, nagu praegu Raudtee teega üleval on. Tervikkava läbirääkimised võimaldaksid tasakaalustada metsamajanduslikke vajadusi ja avalikku huvi ning vältida üksikjuhtumite kaupa otsustamist.

5. Edasine koostöö

Soovime rõhutada, et Oleski talu omanike eesmärk antud asjas ei ole RMK metsamajandusliku tegevuse takistamine, vaid lahenduse leidmine, mis võimaldab ligipääsu metsamaadele, säilitades samal ajal Raudtee tee kui pärandkultuuriobjekti, ajaloolise matkaraja ja väärtusliku maastiku. Ootame Teie kirjalikke seisukohti ja selgitusi kirjas tõstatatud teemade osas ning oleme valmis konstruktiivseks koostööks.

Lugupidamisega,

Oleski talu volitatud esindaja

Liis Keerberg
SA Keskkonnaõiguse Keskus